

Ψ

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ
СВІДОМОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ
ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ У
ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ**

**DEVELOPMENT OF NATIONAL AWARENESS
AND NATIONAL IDENTITY IN TIME OF WAR
AND POST-WAR PERIOD**

Рівне

29-30 листопада 2023 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

**РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ТА
НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ У
ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ:**

збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції

**DEVELOPMENT OF NATIONAL AWARENESS AND NATIONAL
IDENTITY IN TIME OF WAR AND POST-WAR PERIOD:**

collection of papers presented
at the International Scientific and Practical Conference

(29-30 листопада 2023 р, м. Рівне)

УДК 159.9+ 316.6

Розвиток національної свідомості та національної ідентичності особистості у воєнний та повоєнний періоди : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (29-30 листопада 2023 р м. Рівне). Упоряд. Р. В. Павелків, Н. В. Корчакова. Рівне , 2023. 176 с .

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного
гуманітарного університету

(протокол № 12 від 5.12.2023 р.)

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не поділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

Отже, підсумовуючи можна сказати, що в умовах такої важкої російсько-української війни у XXI столітті відбувається переосмислення багатьма людьми справжньої суті пропаганди росії про «один народ» і про «звільнення українців від нацизму». Вражає героїзм і чуття великої та єдиної родини тих, хто захищає нашу землю і тих, хто забезпечує надійний тил. Важливо, щоб приховані представники «руського міра» зникли назавжди з нашого життя. А для цього потрібно протиставити їм нашу справжню багату культурну спадщину і на її основі виховувати справжніх європейців. Бо в основі збереження національної ідентичності лежить матеріальна і нематеріальна культурна спадщина народу, тяглість традицій. А їхня доступність для всього суспільства залежать від рівня науки та освіти.

Список використаних джерел

1. Вестбрук, Д., Кеннерлі, Г., & Кірк, Дж. (2014). Вступ у когнітивно-поведінкову терапію. Львів: Свічадо.
2. Максимова, Н. А. (2014). Методичні рекомендації щодо організації та надання психологічної допомоги дітям та сім'ям вимушених переселенців. Інформаційно-методичний збірник, 9, 39–52.
3. Мюллер, М. (2014). Якщо ви пережили психотравмуючу подію. Львів: Свічадо.
4. Осадько, О. Ю. (2015). Актуальні проблеми надання психологічної допомоги постраждалим від конфлікту на сході України. В Т. М. Титаренко (Наук. ред.), *Психологічна допомога особистості, що переживає наслідки травматичних подій, Збірник матеріалів наукового семінару*. Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, Представництво Польської академії наук у м. Києві, Соціально-психологічний методичний реабілітаційний центр (с. 77–87). Київ: Міленіум.

Сидоркевич Дмитро Йосипович
здобувач ступеня PhD
Рівненського державного
гуманітарного університету
м. Рівне, Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЗИЧНИХ РЕАБІЛІТОЛОГІВ ДО ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ

В сучасних документах, які регламентують освітній процес у закладах вищої освіти зазначається, що основним результатом діяльності кожного з них має стати не лише оволодіння знаннями, уміннями та навичками, а й опанування системи ключових компетентностей в інтелектуальній, громадянсько-правовій, комунікаційній, інформаційній та інших сферах.

Компетентнісний підхід розглядається як свого роду інструмент посилення соціального діалогу вищої школи із всією парадигмою професійної діяльності, як засіб поглиблення співпраці викладача зі студентами та із випускниками вищих освітніх закладів [2, с. 239].

Варто зауважити, що підготовка майбутніх фізичних реабілітологів у закладах вищої освіти передбачає формування компетентностей, що стосуються пізнавальної діяльності і саморозвитку фахівця, його соціальної діяльності, знань у галузі фундаментальних наук та практичних умінь у сфері професійної діяльності. Галузь охорони здоров'я через воєнні події у нашій державі все більше потребує не просто висококваліфікованих професіоналів, а творчих особистостей, здатних самостійно здобувати потрібні знання і на їх основі

створювати нові методи фізичної реабілітації та лікування. Перед закладами вищої освіти постає завдання не лише давати здобувачам освіти професійні знання і вміння, але й формувати у них професійно значущі та соціально необхідні для реабілітолога особистісні якості (компетентності). Як от: культура системного мислення, професійна відповідальність, прагнення до саморозвитку, стійкість до соціальних та економічних факторів, що постійно змінюються.

В сучасному світі, де конфлікти та воєнні події стають невід'ємною частиною нашого життя, роль фізичних реабілітологів набуває особливого значення. Їхня місія полягає не лише в покращенні фізичного здоров'я пацієнтів, але й в психологічній підтримці та відновленні психосоціальної адаптації. Питання формування професійної компетентності майбутніх фізичних реабілітологів у воєнний та повоєнний періоди належать до одних з найактуальніших на сучасному етапі. Це завдання вимагає специфічних психологічних умов для успішного вирішення професійних завдань.

Метою даного повідомлення є, спираючись на аналіз наукової літератури, а також враховуючи особливості професійної діяльності фахівця з фізичної реабілітації, визначити систему психологічних умов формування професійної компетентності фізичних реабілітологів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Професійна компетентність у діяльності фізичного реабілітолога – це здатність фахівця найбільшою мірою оптимально розв'язувати певне коло професійних завдань та задач [1, с. 109]. Професіоналізм передбачає сформованість багатьох професійних умінь та навичок, компетентностей тощо. Психологічна наука окреслює декілька груп професійної компетентності: компетентність професійної діяльності, компетентність в професійному спілкуванні, аутопсихологічна компетентність.

Показниками професійної компетентності є загальна сукупність об'єктивно необхідних знань, умінь і навичок, уміння правильно їх застосувати у процесі виконання своїх функцій; знання та прогнозування можливих наслідків певних дій; результат праці людини; практичний досвід; гнучкість методу; критичність мислення, а також професійні позиції, індивідуально- психологічні якості [3, с. 228].

О. Сущенко вважає, що професійна компетентність, як визначна характеристика діяльності фахівця з фізичної реабілітації, включає три компоненти: когнітивний – володіння спеціальними професійними знаннями; операційний – здатність до їх реалізації на практиці через сформовану систему спеціальних фахових умінь і навичок; аксіологічний – інтеріоризація системи професійних цінностей реабілітаційної практики як норма професійної діяльності, що була засвоєна в ході професійно-практичної підготовки студентів [3, с. 229].

На нашу думку, однією з ключових складових професійної компетентності є самосприйняття та мотивація. Фізичний реабілітолог повинен чітко розуміти власні можливості, готовність до сталого вдосконалення та підвищення кваліфікації. Самосприйняття сприяє пізнанню власних сильних та слабких сторін, що, в свою чергу, дозволяє ефективно впливати на професійний розвиток.

Емоційна стійкість стає критично важливою у фізичній реабілітації, особливо в умовах воєнних подій. Робота із ветеранами або постраждалими від воєнних конфліктів може вимагати від фахівця не тільки фізичної допомоги, але і уміння емпатії та співчуття. Здатність виправно реагувати на емоційні виклики та залишатися стійким в умовах стресу допомагає побудувати довіру та встановити ефективні взаємовідносини з пацієнтами.

Стресостійкість і адаптація – це ключові психологічні аспекти для фахівця у воєнний період. Здатність швидко адаптуватися до змін в умовах, де вимагається миттєве реагування на нові ситуації, дозволяє реабілітологам ефективно виконувати свої обов'язки та надавати необхідну допомогу.

Комунікаційні навички виступають ще однією важливою складовою. Здатність висловлювати свої думки чітко, ефективно спілкуватися з пацієнтами та іншими членами медичного персоналу - це вирішальний фактор для успішної роботи та побудови позитивних відносин.

Професійна етика та емпатія виходять за межі технічних навичок. Вони стають моральним компасом фахівця, визначаючи його відносини із пацієнтами та його підходи до роботи.

У контексті сучасного ринку праці фахівців із фізичної реабілітації можна відзначити їх високу конкурентоспроможність, що проявляється у готовності молодого спеціаліста до неперервного професійного розвитку та здатності виконувати свою роботу якісно та творчо, з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей кожної особи.

Формування професійної компетентності розпочинається на етапі професійного становлення особистості та триває протягом усього цього періоду. Компетентність випускника закладу вищої освіти формується за участю різних факторів, оскільки це визначається «індикаторами», які дозволяють оцінити готовність студента-випускника до практичної діяльності, його подальшого особистісного розвитку та активної участі в житті суспільства.

Висновки. У висновку слід відзначити, що формування професійної компетентності майбутніх фізичних реабілітологів у воєнний та повоєнний періоди є складним та багатограним процесом. Психологічні умови відіграють важливу роль у становленні фахівця, наділеного не лише технічними навичками, але й здатністю адаптуватися до екстремальних умов, висловлювати емпатію та виправно реагувати на психосоціальні виклики. Збалансований психологічний підхід стає запорукою успішної роботи та сприяє відновленню фізичного та психічного здоров'я пацієнтів в умовах воєнного та повоєнного періоду.

Список використаних джерел

1. Примачок Л. Професійна компетентність як інструмент ефективного фахового становлення спеціаліста з фізичної реабілітації. *Психологія : реальність і перспективи*. 2019. № 13. С. 106-115. DOI: https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi13.130.
2. Примачок Л. Структура професійної компетентності фахівця з фізичної реабілітації. *Актуальні проблеми психології. Психологія обдарованості*. 2019. № 16. С. 2380-250.
3. Сущенко О. Теоретичні основи формування професійної компетентності майбутніх фахівців із фізичної реабілітації. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал*. 2018. № 4 (78). С. 226-237.

Халік Олена Олександрівна,

канд. психол. наук, доцент,

доцент кафедри загальної та вікової психології

Криворізького державного педагогічного університету,

м. Кривий Ріг, Україна

<http://orcid.org/0000-0002-0460-6072>

РОЗВИТОК САМООСВІТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ЗВО ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ВІДБУДОВЧИХ ПРОЦЕСІВ У ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ

У сучасних умовах постійної невизначеності у воєнний і повоєнний період перед випускниками педагогічного ЗВО (вчителями, психологами, соціальними педагогами)

Derpoliuk Elena Features of psychological correctional work with women using meditation tools in a remote setting.....	45
Доній Вікторія Сергіївна Прояви національної ідентичності українців у сучасному культурному просторі	48
Зубкевич Юлія Володимирівна, Широких Анастасія Олегівна Військова агресія як каталізатор національної свідомості українського суспільства	51
Ільчук Сергій Соціальна ексклюзія як виклик повоєнної України	52
Іщенко О.В. Соціально-психологічні особливості психологічного клімату в організації у кризовий період.....	55
Кікінежді Оксана Михайлівна, Василькевич Ярослава Зіновіївна Розвиток національної ідентичності сучасної молоді: егалітарний вимір	57
Кожем'яка Юлія Миколаївна, Чередниченко Тетяна Володимирівна Військова агресія як каталізатор національної свідомості українського	60
Компанієць Ольга Самооцінка старшокласника як передумова виникнення конфліктної взаємодії з ровесниками.....	62
Краля Катерина Миколаївна Джерела самоефективності особистості.....	65
Красовська Інна Василівна, Парфанович Іванна Іванівна Вплив командних активностей на продуктивність діяльності організації.....	67
Кулакова Лариса Миколаївна Збереження репресованими українцями етнічної ідентичності в умовах заслання.....	70
Кулаков Руслан Станіславович Національна самосвідомість особистості: теоретичні аспекти формування.....	73
Кулеша Наталія Петрівна Психологічні особливості психічного здоров'я внутрішньо переміщених осіб під час війни.....	75
Кутішевська Дарина Психологічні особливості самореалізації жінок зрілого віку....	78
Лазаренко Інеса Станіславівна, Рибак Тетяна Миколаївна Актуальність надання первинної психологічної допомоги викладачам та студентам у надзвичайних ситуаціях.....	80
Левко Олександр Олегович Формування психологічної готовності майбутніх стоматологів до професійної діяльності в умовах сьогодення	83
Литвиненко Світлана Анатоліївна, Ямницький Вадим Маркович Етапи професійно-особистісного розвитку сучасних допомагаючи практиків у системі неформальної післядипломної освіти: досвід символдрами.....	85

Луцик Галина Олександрівна Розвиток соціальної відповідальності майбутніх психологів під час формування готовності до професійної діяльності у воєнний період.....	87
Луцок Тетяна Іванівна Екзистенційна криза в умовах війни : причини та наслідки..	89
Мельничук Ірина Психологічний розвиток і корекція резильєнтності особистості у воєнний період.....	92
Мешко Олександр Іванович, Павловський Тарас Анатолійович Особливості розвитку професійної стресостійкості працівників сфери надання послуг	94
Момот Марина Анатоліївна Вплив психотравмуючих ситуацій на людей похилого віку.....	97
Ніколайчук Галина Іванівна, Демчук Олена Олександрівна Формування української ідентичності в умовах сучасних викликів.....	100
Опанасюк Ірина Василівна Роль кольору в осмисленні підлітками власного емоційного контексту та його змін під впливом психотравмуючих обставин.....	103
Охріменко Наталія Павлівна Рівні патріотичної вихованості дітей 6-7 років засобами художнього краєзнавства.....	105
Павелків Віталій Романович Психологічні особливості розвитку національної свідомості та ідентичності студентської молоді у воєнний період.....	108
Паламарчук Володимир Богданович Психологічні детермінанти формування професійного мислення у майбутніх маркетологов.....	111
Паламарчук Владислав Володимирович Розвиток комунікативної компетентності майбутніх фахівців сфери бізнесу.....	114
Панащук Ігор Миколайович Відповідальність як професійно-особистісна якість майбутнього педагога.....	116
Панченко Оксана Петрівна Рівні патріотичної вихованості дітей 6-7 років засобами художнього краєзнавства.....	118
Панченко Оксана Петрівна Загальнотеоретичний аспект діяльності бізнес-психологів в умовах воєнного стану	121
Полякова Світлана Василівна, Розумний Сергій Михайлович Екстралінгвістичні засоби розкритті психологічного стану людини в умовах сучасної війни.....	123
Радул Ірина Геннадіївна Військовий стрес у дітей.....	126
Радул Сергій Григорович Effect of job related and personal stressors on the pilots.....	128

Розвиток національної свідомості та національної ідентичності особистості у поствоєнний період

Рейко Анастасія Василівна, Орап Марина Олегівна Емоційний інтелект менеджера: ключова компетентність для росту конкурентоспроможності бізнесу у воєнний час.....	131
Савелюк Наталія Михайлівна Асоціативний експеримент у дослідженні семантичних полів вербального стимулу «Україна»	135
Созонюк Ольга Степанівна Психологічний стан і національна ідентичність дітей внутрішньо переміщених осіб: сучасні виклики	137
Сидоркевич Дмитро Йосипович Психологічні умови формування професійної компетентності майбутніх фізичних реабілітологів до фахової діяльності у воєнний та повоєнний періоди.....	140
Халік Олена Олександрівна Розвиток самоосвітньої професійної компетентності випускників педагогічного ЗВО як умова ефективності відбудовчих процесів у воєнний та повоєнний періоди.....	142
Хаустова Тетяна Миколаївна Соціально-психологічні особливості життєстійкості внутрішньо-переміщених осіб.....	145
Чмут Яна, Широких Анастасія Олегівна Роль засобів масової інформації у формуванні масової свідомості громадян	147
Шевчук Анна Іванівна, Широких Анастасія Олегівна Особливості вияву підвищеної тривожності у підлітків.....	151
Шумик Любов Ростиславівна Детермінанти формування національної самосвідомості.....	153
Щирук Ірина Анатоліївна Психологічні особливості терапії осіб постраждалих на ПТСР: аксіом-особистісний підхід	157
Юрчук Олексій Іванович Основні принципи розвитку національної свідомості у дошкільному віці.....	159
Юрчук Олена Сергіївна Психологічні основи розвитку резильєнтності особистості в умовах війни.....	161
Янкавс Юрій Андрісович Психологічні умови формування комунікативної компетенції майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту у процесі професійної підготовки	163
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	166